

KÚRIA

Bfv.I.253/2019/6. szám

A Kúria Budapesten, a 2019. év július hó 2. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az emberölés büntettének kísérlete és más bűncselekmény miatt folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Pécsi Törvényszék 12.B.307/2010/154. számú ítéletét és a Pécsi Ítéltábla Bf.I.109/2012/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Pécsi Törvényszék a 2012. január 25-én meghozott 12.B.307/2010/154. számú ítéletében a terheltet bűnösnek mondta ki emberölés büntettének kísérletében [1978. évi IV. törvény 166. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és f) pont] és 2 rendbeli testi sértés büntettében [1978. évi IV. törvény 170. § (1) bekezdés, (4) bekezdés], ezért halmazati büntetésül életfogytig tartó fegyházbüntetésre és tíz év közügyektől eltiltásra ítélte, a szabadságvesztés legkorábbi időpontját harminc évben határozta meg.

A másodfokon eljáró Pécsi Ítéltábla a 2012. június 5-én meghozott Bf.I.109/2012/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét akként változtatta meg, hogy a terhelt által elkövetett cselekményt egységesen emberölés büntette kísérletének [1978. évi IV. törvény 166. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és f) pont] minősítette és mellőzte a büntetés halmazati jellegére történő utalást, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A jogerős ügydöntő határozat ellen a terhelt védője a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára alapított felülvizsgálati indítványt terjesztett elő.

Arra hivatkozott, hogy a bíróság törvénytörő módon állapította meg az előre kiterveltséget, mint a több emberen elkövetett emberölés büntette kísérletének további minősítő körülményét. Szerinte az előre kiterveltség azért nem lett volna megállapítható, mert a támadott ítéletének indokolásában nem szerepel, hogy a terhelt mikor, hol, milyen körülmények között határozta el, hogy kinek a sérelmére, hol, mikor és milyen módon hajtja végre a cselekményét, az elkövetési módot tekintve nem állapítható meg a bírói gyakorlat által megkívánt tudatosság, a terhelt nem mérte fel a cselekmény elkövetését segítő, illetve akadályozó tényezőket, a terheltnek az előkészítő, elkövetési és az elkövetés utáni magatartásából nem lehet az előre kiterveltségre következtetni, a terhelt a pisztoly betárazásán kívül a végrehajtáshoz szükséges előkészítő magatartást nem végzett, az elkövetés után nem menekült el a helyszínről, nem akadályozta a cselekmény körülményeinek felderítését, hanem az elkövetés eszközét magánál tartva megvárta a rendőrök kiérkezését, a bíróság a szakértői véleményekkel részben ellentmondóan értékelte a terhelt elkövetéskori tudatállapotát, és így helytelenül következtetett a terheltnek a cselekmény utáni érzéseire és a terheltnek a cselekmény elkövetését megelőzően, egy hónappal korábban tett kijelentéséből sem lehet az elkövetői szándék kialakulására következtetni.

Az indítványozó szerint a bíróság önkényesen értékelte az elmeorvos-szakértői véleményeket, alaptalanul fogadta el ezek közül azokat, melyek a terhelt beszámítási képességének enyhe fokú korlátozottságát állapították meg, ellentétben azokkal, melyek súlyos fokú korlátozottságra utaltak. Álláspontja szerint a bíróságok nem tettek meg mindent a terhelt elmeállapotának teljeskörű felderítése érdekében, az elsőfokú bíróság az indítványokat alaptalanul elutasítva nem rendelte el az orvosok és a szakértők együttes meghallgatását, így a beszámítási képesség korlátozottságának fokára vonatkozó ténymegállapítás nem megalapozott.

Ez utóbbival összefüggésben kifogásolta azt is, hogy a bíróság nem alkalmazta a korlátlan enyhítésre lehetőséget adó törvényi rendelkezést.

Mindezekre tekintettel elsődlegesen a jogerős határozatok hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását, másodlagosan a jogerős határozatok megváltoztatását, a terhelt cselekményének a Btk. 166. (1) bekezdés f) pont szerinti minősítését és enyhébb, határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabását indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség indítványa szerint a felülvizsgálati indítványnak a terhelt elmeállapotával kapcsolatosan a bíróságok bizonyítékokat mérlegelő és a tényeket megállapító tevékenységét támadó része alapján a felülvizsgálat a törvényben kizárt, míg a terhelt cselekményének a 3/2013. Büntető Jogegységi határozat II/1. pontjában írtakkal és a kialakult bírói összhangban előre kiterveltkénti minősítését vitató részében az indítvány megalapozatlan, és a törvényes keretek között kiszabott büntetés megváltoztatására a felülvizsgálat keretében nincs törvényes lehetőség. Ezért azt indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat hatályában tartsa fenn (BF.322/2019/1.).

.-.-.

A Kúria a felülvizsgálati indítvány elbírálására a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulést tűzött ki, melyen a megtámadott határozatokat a Be. 659. § (5) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati indítványban meghatározott okok alapján bírálta felül, emellett vizsgálta a Be. 659. § (6) bekezdésében meghatározott esetleges eljárási szabálysértéseket is, illet azonban nem észlelt.

A felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés], a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, és a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés]. Ebből következően felülvizsgálatban a jogerős ítéleti tényállás megalapozottsága nem vizsgálható, és nincs lehetőség a bíróságok bizonyítékokat értékelő tevékenységének és ezen keresztül a bűnösség kérdésének a vitatására, továbbá ezen okból a jogerős határozat hatályon kívül helyezésére sem.

Az irányadó tényállás szerint a terhelt személyiségzavara a kóros elmeállapot szintjét eléri, ez enyhe fokban korlátozta és korlátozza jelenleg is cselekménye következményeinek a felismerésében, illetve abban, a felismerésnek megfelelően cselekedjék; a terhére rótt cselekmények vonatkozásában a felelősségét enyhítő körülményeket hangsúlyozza, érzelmi megrendülés, megbánás e cselekményekkel kapcsolatban nála nem tárható fel; személyiségénél fogva nem zárható ki újabb erőszakos cselekmény elkövetése (elsőfokú ítélet 25. oldal 3. bekezdés).

A törvénytörvény szerint a terhelt elmeállapotával kapcsolatban az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást (másodfokú ítélet 6. oldal 4. bekezdés).

Mindebből következően a Kúria érdemben nem foglalkozhatott a felülvizsgálati indítványnak a terhelt elmeállapotára vonatkozó ítéleti megállapításokat sérelmező részével, ez a tényállás meg nem engedett támadása, így a felülvizsgálati indítvány e tekintetben a törvényben kizárt.

A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára alapítva felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabott ki.

A bíróság az elkövetéskor hatályos, a büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 166. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és f) pontjai szerint minősítette a terhelt cselekményét, azaz az emberölés kísérletének két okból is súlyosabban minősülő esetét, az előre kitervelten és a több emberen elkövetést állapította meg.

A törvény bármelyik minősített eset mellett lehetővé tette az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását, így az indítvány előterjesztője által sérelmezett, a hivatkozott törvényhely f) pont szerinti minősítés mellett is törvényes volt a bíróság által kiszabott határozatlan ideig tartó büntetés.

Az 1978. évi IV. törvény 33. § (2) bekezdés c) pontja szerint nem évülnek el az emberölés súlyosabban minősülő esetei. Az 1978. évi IV. törvény 47/A. § (1) és (2) bekezdése szerint életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a bíróság az ítéletében meghatározza a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, vagy a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét kizárja. Ha a bíróság a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét nem zárja ki, annak legkorábbi időpontját, ha az életfogytig tartó szabadságvesztést olyan bűncselekmény miatt szabta ki, amelynek büntethetősége nem évül el, legalább harminc évben határozza meg.

Ezen szabályokra tekintettel a terhelttel szemben kiszabott büntetés neme és mértéke az előre kiterveltség mint minősítő körülmény megállapítása nélkül sem volt törvénysértő.

Az indítványozó egyébként az előre kiterveltséget részben a bizonyítékok mérlegelésének támadásával, részben jogi érvek előterjesztésével vitatta.

Az e tekintetben is irányadó, így nem támadható tényállás lényege szerint a terhelt a ... egyetem hallgatója volt. Zárkózott magatartása miatt diáktársaival nem tudott kapcsolatot kialakítani, gyakran volt társai tréfálkozásának a tárgya, és ezt nem tudta kellően feldolgozni. 2009 októberében a terhelt és csoporttársai ... tárgyból zárthelyi dolgot írtak. A terhelt dolgozata elégtelen lett és ekkor vitába keveredett T.1. és **T.2.**

hallgatókkal, állítása szerint nekik azért sikerült a zárthelyi dolgozatuk, mert meg nem engedett segédeszközt használtak. A terhelt részéről ekkor elhangzott az is, hogy legközelebb ezt be fogja jelenteni a gyakorlatvezetőnek. A többiek közölték vele, hogy ezt nem kellene megtennie, mert **T.1.** - aki ebben az időben testépítéssel is foglalkozott - mégiscsak erősebb nála. A terhelt ekkor azt a kijelentést tette, hogy „a golyó mindenkit fog”.

A cselekményt megelőző napon ismerősével folytatott internetes beszélgetésben utalt saját lehetséges közeli halálára, majd édesanyjával közölte, hogy a tervezett adventi kirándulásra nem megy el, ezután éjszaka több, fegyverekről, illetve ámokfutásról szóló internetes híradást tekintett meg, végül az akkori közösségi portálról (IWIW) törölte az adatait.

Másnap, 2009. november 26-án délelőtt az egyetemre - annak ellenére, hogy aznap nem volt szervezett lögyakorlata - magával vitte egy hátizsákban a maroklófegyverét, két pisztoly-tárat és ötven löszert, valamint a fegyvertartási engedélyét is. Ezeket azért vitte magával, mert élet elleni bűncselekmény elkövetéséhez akarta használni. Az egyetemen egyik mellékhelyiségében kicsomagolta a pisztolyt, mindkét tárat tizenöt-tizenöt lőszerrel megtöltötte, majd a gyakorlati foglalkozáson részt vevő csoportjának tantermébe lépve kétszer rálőtt **T.2.** egyetemi hallgatóra, ezután egy másik tanterembe lépve négy lövést adott le **T.3.** és **T.1.** egyetemi hallgatók irányába, majd két alkalommal meglőtte **T.5.** egyetemi oktatót, végül a portásszobában tartózkodó **T.6.t.** Cselekménye következtében **T.2.** sértett meghalt, **T.5.** életveszélyes, maradandó fogyatékossgal járó, míg **T.3.** és **T.6.** sértettek maradandó fogyatékossgal járó sérüléseket szenvedtek.

A bírói gyakorlat szerint az előre kitervelt elkövetés az elkövetőben lejátszódó pszichikai folyamattal, tehát a szándék tartalmi sajátosságaival van összefüggésben. Előre kitervelt az emberölés, ha az elkövető átgondolja a véghezvitel helyét, idejét módját, számba veszi a végrehajtást akadályozó vagy segítő tényezőket, és figyelemmel van a lehetséges elkövetéskori, illetve elkövetés utáni mozzanatokra. Az előre kiterveltség azonban nem egyszerűen az ölési szándék átgondolását, hanem többet: a véghezvitel előregondolását jelenti, ami által az ölési szándék eltökéltté válik (EBH 2013.B.7.).

A terhelt cselekményét megelőzően és az elkövetés során is végig tudatosan, hidegvérrel cselekedett. Elhatározta, hogy társaival szemben élet kioltására alkalmas erőszakot fog alkalmazni, ennek érdekében vitte be az egyetemre a löfegyvert és a lőszereket, azt is elhatározta, hogy rájuk a lövéseket a tanítási időben és tanteremben fogja leadni. Erre az elhatározásra és az eltökéltségre utal a társai előtt korábban tett kijelentése, a cselekményt

megelőző esti és éjszakai órákban tanúsított magatartása. A cselekményt eszerint hajtotta végre, ezen nem változtat az sem, hogy olyan személyek is áldozatává váltak, akik iránt korábban haragot nem érzett. A terhelt annak is tudatában volt, hogy cselekménye a maga számára is végzetes következményekkel járhat, ezért is utalt saját lehetséges közeli halálára, illetve számolta fel a virtuális térben lévő kapcsolatrendszerét. A terhelt menekülési tervet tudatosan nem készített, a cselekménye befejezése után önként adta fel magát a hatóságoknak.

Ahogy azt a Legfőbb Ügyészség is kifejtette indítványában, az előre kiterveltség megállapításához nem szükséges az ölési cselekmény minden részletének előzetes kidolgozása, az elkövetés valamennyi lehetőségének pontos figyelembevétele. Nem zárja ki minősítés megállapítását az alternatív terv, a vagylagos végrehajtási mód kialakítása sem (BH 1995.197.).

Erre figyelemmel alaptalan a védőnek a pontos és részletes tervszerűség hiányára való hivatkozása, a minősítő körülmény megállapításának ugyanis nem feltétele, hogy az elkövető a bűncselekmény végrehajtásához minden körülményre kiterjedő tervvel rendelkezzen. Nem szükséges az, hogy az elkövető valamennyi lehetőséget pontosan számításba vegyen és teljes bizonyossággal, határozottsággal alakítsa ki a véghezvitel tervét. A tervszerűség megállapítható már akkor is, ha döntő vonásaiban gondolja át, alakítja ki a végrehajtási módját (3/2013. Büntető Jogegységi határozat II/1. pont).

Mindezekre tekintettel mind a törvényszék, mind az ítélőtábla törvényesen minősítette a terhelt élet elleni cselekményét előre kiterveltként.

Az 1978. évi IV. törvény 24. § (2) bekezdése a bíróság számára mérlegelési lehetőséget biztosított a büntetés korlátlan enyhítésére, ezzel kapcsolatosan a törvényszék ítéletében számot adott arról is, hogy ezt jelen esetben milyen okból nem alkalmazta (elsőfokú ítélet 73. oldal 5. bekezdés).

Emellett a törvényes minősítés és egyéb anyagi jogi szabálysértés hiányában a törvényes keretek között kiszabott büntetés a felülvizsgálat során nem vitatható.

Következésképpen a terhelt védőjének a büntető anyagi jog szabályainak megsértésére, a cselekmény törvénysértő minősítésére és a törvénysértő büntetés kiszabására hivatkozó felülvizsgálati indítványa nem megalapozott.

A részben alaptalan, részben a törvényben kizárt indítványra tekintettel a Kúria elbírálva a Pécsi Törvényszék

12.B.307/2010/154. számú ítéletét és a Pécsi Ítéltábla Bf.I.109/2012/5. számú ítéletét, azt a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 653. § (1) bekezdésére figyelemmel a 458. § (3) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a 650. § (1) bekezdés b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 652. § (6) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria - a Be. 656. § (4) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2019. július 2.

Dr. Mészár Róza s. k. a tanács elnöke, Dr. Vaskuti András s. k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s. k. bíró

A kiadmány hitelével:

Mátyás Gyöngyi
bíróság ügyintéző